

POLITIHØGSKOLEN

Riksadvokaten

Postboks 8002 Dep.

0030 OSLO

postmottak@riksadvokaten.no

NORWEGIAN POLICE UNIVERSITY COLLEGE

Deres referanse:

2013/01914-022 HST/ggr

Vår referanse:

2014/00851-3 008

Sted, Dato

Oslo, 27.05.2015

HØRINGSSVAR - STATSADVOKATEMBETENES ARRONDERING MV

Det vises til høringsbrev fra Riksadvokaten datert 10. juli 2014 om rapport avgitt 31. mai 2014 «Arbeidsgruppe for gjennomgang av hvordan nivå 2 (de regionale statsadvokatembetene) i Den høyere påtalemyndighet best bør organiseres med utgangspunkt i politianalysens tre alternative modeller for distriktstruktur i politiet jf. NOU 2013:9. Høringsfristen har blitt utsatt to ganger, senest i brev av 12. januar 2015, i påvente av strukturreformen som nå er fremmet gjennom Prop. 61 LS (2014-2015) Endringer i politiloven mv. (trygghet i hverdagen – nærpelitireformen). Politihøgskolen har gjennomgått arbeidsgruppens rapport og nedenfor følger vår høringsuttalelse.

Arbeidsgruppens anbefaling mht. organisering

Arbeidsgruppen, nedsatt av Riksadvokaten, skulle ta stilling til hvilken organisering av de regionale statsadvokatembetene som vil gi best oppgaveløsning i Den høyere påtalemyndighet. Videre ble gruppen bedt om å vurdere enkelte, spesifikt angitte endringer i regioninndelingen av statsadvokatembetene uavhengig av distriktsstruktur, herunder; konsekvenser for stevne- og berammelsesfunksjoner ved embetene, arbeidsdelingen mellom Det nasjonale statsadvokatembetet og de regionale embetene, samt hvor mange embeter som skal dekke region Østlandet. Politihøgskolen vil kun kommentere de endringene vi har merknader til.

NOU 2013:9 Ett politi – rustet til å møte fremtidens utfordringer — Politianalysen foreslo 3 modeller; en regionmodell (seks politidistrikter), en mellommodell (ti politidistrikter) og en fylkesmodell (18 politidistrikter). Nærpelitireformen slik fremmet i Prop. 61 LS (2014-2015) (som behandles av Stortinget 10. juni) legger opp til 12 politidistrikter. Denne strukturen ligger tett opp til mellommodellen.

Arbeidsgruppen som har sett på statsadvokatembetenes arrondering, anbefaler dersom mellommodellen legges til grunn, at Den høyere påtalemyndighet bør organiseres med færre og sammenslåtte embetskretser. En samlet arbeidsgruppe mener at det bør være færre og større embeter enn i dag for å sikre fleksibilitet i straffesaksbehandlingen, samt tilstrekkelig kapasitet og robusthet. Et flertall i gruppen anbefaler å redusere dagens 10 regionale statsadvokatembeter til seks, mens et mindretall anbefaler syv. Dissensen omhandler Østlandet. Riksadvokaten ba gruppen særskilt om å drøfte og komme med en tilråding om organisering av embetene for distrikt/region Østlandet. Per i dag dekkes Østlandet av Oslo

POLITIHØGSKOLEN

Pb.5027 Majorstuen, 0301 Oslo

Slemdalsveien 5

Tlf: 23 19 99 00 /Faks: 23 19 99 01

Org. nr: 974 761 017 / Giro: 7694.05.08335

www.phs.no /postmottak@phs.no

Avdeling Bodø

Pb. 6004, 8002 Bodø

Universitetsalleen 1

Tlf: 23 19 99 00

Faks: 75 58 80 30

Utdanningscenter

Kongsvinger

Pb. 100, 2201 Kongsvinger

Motjernsvegen

Tlf: 23 19 99 00

Faks: 62 82 59 50

Justissektorens kurs- og

øvingssenter Avdeling Stavern

Pb. 204, 3291 Stavern

Fredriksvern Verft

Tlf: 23 19 99 00

Faks: 33 20 61 00

statsadvokatembeter og Hedmark og Oppland statsadvokatembeter. Flertallet går inn for en sammenslåing, mens mindretallet mener at de to embetene bør bestå. Arbeidsgruppen har ikke tatt stilling til plasseringen av de foreslåtte embetene, i og med at hovedsetene for de nye politidistriktene ikke forelå da gruppen utarbeidet sin rapport.

Politihøgskolens vurdering av anbefalt organisering

Innledningsvis vil vi kort bemerke arbeidsgruppens rapport som sådan. Arbeidsgruppen anfører selv under rapportens punkt 1.3 *Metode* at de på grunn av manglende kapasitet har "sett seg nødt til å utarbeide en forholdsvis kortfattet rapport, som i liten grad berører detaljer knyttet til omorganisering av statsadvokatene". Politihøgskolen deler arbeidsgruppens vurdering av rapporten. Problemstillingene som gruppen ble nedsatt for å se nærmere på, kunne med fordel vært bedre utredet. Vi har forståelse for at arbeidsgruppens valg, sett i lys av manglende kapasitet, men finner at rapporten egner seg bedre som et godt grunnlag for videre arbeid, enn som beslutningsgrunnlag for en viktig og eventuelt omfattende omorganisering og sammenslåing av statsadvokatembetene.

Organiseringen av påtalemyndigheten i politiet og etterforskningsmiljøenes plassering vil ha stor betydning for statsadvokatens straffesaksbehandling og fagledelse. Den stedlige plasseringen av politimesteren, påtaleleder, påtalejuristene i politiet og etterforskningsmiljøene, vil også være avgjørende for at samspillet mellom påtalejurist og etterforsker skal fungere. Det legges gode forutsetninger og rammer for dette i proposisjonen, uten at konkrete løsninger er skissert.

Politihøgskolen stiller seg i hovedsak bak arbeidsgruppens anbefalinger. Arbeidsgruppen fremholder bl.a. at en reduksjon i antall regionale statsadvokatembeter vil medføre tilstrekkelig kapasitet og robusthet, og at større embeter vil gi økt fleksibilitet i straffesaksbehandlingen, samt bedre forutsetninger for statsadvokatenes fagledelse over for politiet. Samtidig vil vi bemerke at manglende kapasitet er en gjentakende faktor i arbeidsgruppens beskrivelse av de fleste statsadvokatembetene, hvor fagledelsen og spesielt den utadrettede virksomheten ofte må nedprioriteres. Kapasiteten ved embetene har også vært et tilbakevendende tema i de årlige mål- og prioriteringsrundskrivene fra Riksadvokaten. Politihøgskolen vil derfor stille spørsmål ved om en omorganisering og de foreslåtte sammenslåinger er tilstrekkelig til å imøtekomme kapasitetsutfordringene.

Videre slutter Politihøgskolen også opp om arbeidsgruppen og Fosheim-utvalget sine vurderinger og konklusjoner knyttet til "Stor-Oslo" som et kriminalitetsområde. Basert på forslaget i Prop. 61 LS (2014-2015) vil imidlertid de foreslåtte politidistriktene Oslo, Øst og Innlandet naturlig bli underlagt ett statsadvokatembete. Asker og Bærum, og Buskerud, vil dermed bli flyttet ut av Oslo statsadvokatembeters krets. Politidistriktene Øst-Finnmark, Nord og Nordland, vil også naturlig ligge under én embetskrets, ut i fra arbeidsgruppens tilrådninger og forslaget i proposisjonen.

Politihøgskolen er enig i arbeidsgruppens øvrige forslag til sammenslåinger av embeter, selv om vi er noe usikker på behovet for at Rogaland statsadvokatembete skal bestå som eget embete. Dette er imidlertid vurderinger som riksadvokatembetet selv er nærmest til å foreta.

Ved vurderingen av robustheten og kapasiteten ved hvert embete, gir arbeidsgruppen et anslag på en minimumsbemanning på 8 – 10 statsadvokathjemler. Politihøgskolen savner en begrunnelse for stordriftsfordelen ved å gå fra 4 eller 5 til 8 hjemler, all den tid det ikke frigjøres hjemler ved sammenslåing. Arbeidsbelastningen for hver enkelt synes å bli den

samme. Til dette kommer at reisebelastningen, både i forbindelse med aktorater og fagledelse, for de fleste distrikter vil øke.

Arbeidsgruppen har antydnet at de økte reisebelastningene ved sammenslåing, dels kan avhjelpest ved flere oppnevninger av politiaktorer. En side ved dette er hensynet til kvalitet, som ofte vil være ivare tatt ved oppnevning av erfarne politiadvokater. En stor utfordring er imidlertid politiadvokatenes arbeidsbelastning. Politihøgskolen er redd for at økt bruk av politiaktorer, vil gi mindre tid til samhandling med etterforsker og påtalestyring av etterforskningen. Deltagere på den obligatoriske juristutdanningen ved Politihøgskolen forteller at arbeidstiden allerede i stor grad går med til påtaleavgjørelse og aktorering, og at samhandlingen med etterforsker må nedprioriteres. I Riksadvokatens rapport av 29. september 2014, konkluderes det med at for stor grad av oppnevninger, vil føre til lengre saksbehandlingstid i politiet. Selv om oppnevning av politiaktor isolert sett frigjør tid til fagledelse og utadrettet virksomhet for statsadvokaten, er det dermed ikke gitt at det vil fremme det overordnede mål om kriminalitetsbekjempelse eller ivareta hensynene til effektivitet og kvalitet i straffesaksbehandlingen.

Arbeidsgruppen har innhentet noen nøkkeltali for hvert embete. Antallet aktorater sier imidlertid ikke noe om antallet rettsdager, og statistikken sier ikke noe om antallet aktorater som settes med to statsadvokater. Sammenholdes tallene med statistikken i Prop. 61 LS (2014-2015) gir dette en noe mer fullstendig oversikt.

Politihøgskolen er enig i at ett og samme embete bør være lokalisert samlet på ett tjenestested, for at fordelene med sammenslåing skal utløses.

Organisering som ivaretar fagledelse av straffesaksbehandlingen i politiet

Det fremgår av mandatet at det skal legges vekt på en organisering av statsadvokatembetene som ivaretar fagledelsen av straffesaksbehandlingen av politiet i den nye distriktsstrukturen. Statsadvokaten skal i sine inspeksjoner påse at politidistriktet har gode rutiner for straffesaksbehandlingen. Ved oppstart og gjennomføring av ny reform i politiet, vil det ufravelige kvalitetskravet kunne bli satt på prøve. Statsadvokatenes kontrollansvar vil i denne perioden være omfattende og av sentral betydning.

Tilsynet skal også påse at påtalemyndigheten i politiet har tilstrekkelig kompetanse. Statsadvokatembetene og Politihøgskolen deler ansvaret for den obligatoriske påtalejuristutdanningen. Utdanningen som har vært gjennomført i om lag 15 år, går over ett år og innebærer et lokalt introduksjonsprogram på tre uker i det enkelte politidistrikt, en regional samling på en uke og et sentralt kurs på tre uker. Statsadvokatembetene har ansvaret for den regionale delen og skal forutsetningsvis trekkes inn i også i utarbeidelsen av de lokale introduksjonsprogrammene. Politihøgskolen utarbeider kursinnholdet for det sentrale treukerskurset i samarbeid med riksadvokatembetet. Vår erfaring er at den regionale utdanningen fungerer etter intensjonen, men at det er utfordringer med det lokale introduksjonsprogrammet i svært mange politidistrikter. Statsadvokatembetene kan som et ledd i systemkontrollen ved inspeksjoner, påse at den lokale utdanningen blir gjennomført, og at politidistriktene tilrettelegger for at politijurister og etterforskere kan gjennomføre videreutdanninger.

I tillegg til ovennevnte utdanning, har Politihøgskolen et bredt videreutdanningstilbud til påtalejurister og etterforskere hvor de samme overordnede mål gjelder for statsadvokatembetets fagledelse som for høgskolens undervisningsarbeid. En gjennomgående

utfordring er at svært få politijurister søker på videreutdanningene, til tross for at de som gjennomfører utdanningen er svært godt fornøyd. Vi er kjent med at dette skyldes bl.a. arbeidsbelastning og at det ikke gis lettelse i porteføljen ved studiepermisjoner.

Avslutningsvis ønsker Politihøgskolen å nevne at statsadvokatembetene, til tross for ressursituasjonen som er beskrevet i arbeidsgruppens rapport, velvillig har bistått i forbindelse med en rekke av våre utdanninger. Deres fagkunnskaper og detaljkunnskaper om straffesaksbehandlingen gir viktige og løpende bidrag inn i utdanningene. Vi ønsker å videreutvikle det gode samarbeidet med statsadvokatembetene opp mot kompetansehevende tiltak for straffesaksbehandlingen i de nye politidistriktene.

Med hilsen

Nina Skarpenes
Rektor/sjef Politihøgskolen

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Saksbehandlere:
Henning Holtaas, telefon: 23 19 98 84
Jorunn Lindholt, telefon: 23 19 95 54
Per Håkon Sand, telefon: 23 19 95 66

Kopi: Politidirektoratet
politidirektoratet@politiet.no